

Betydningen av støttegrupper

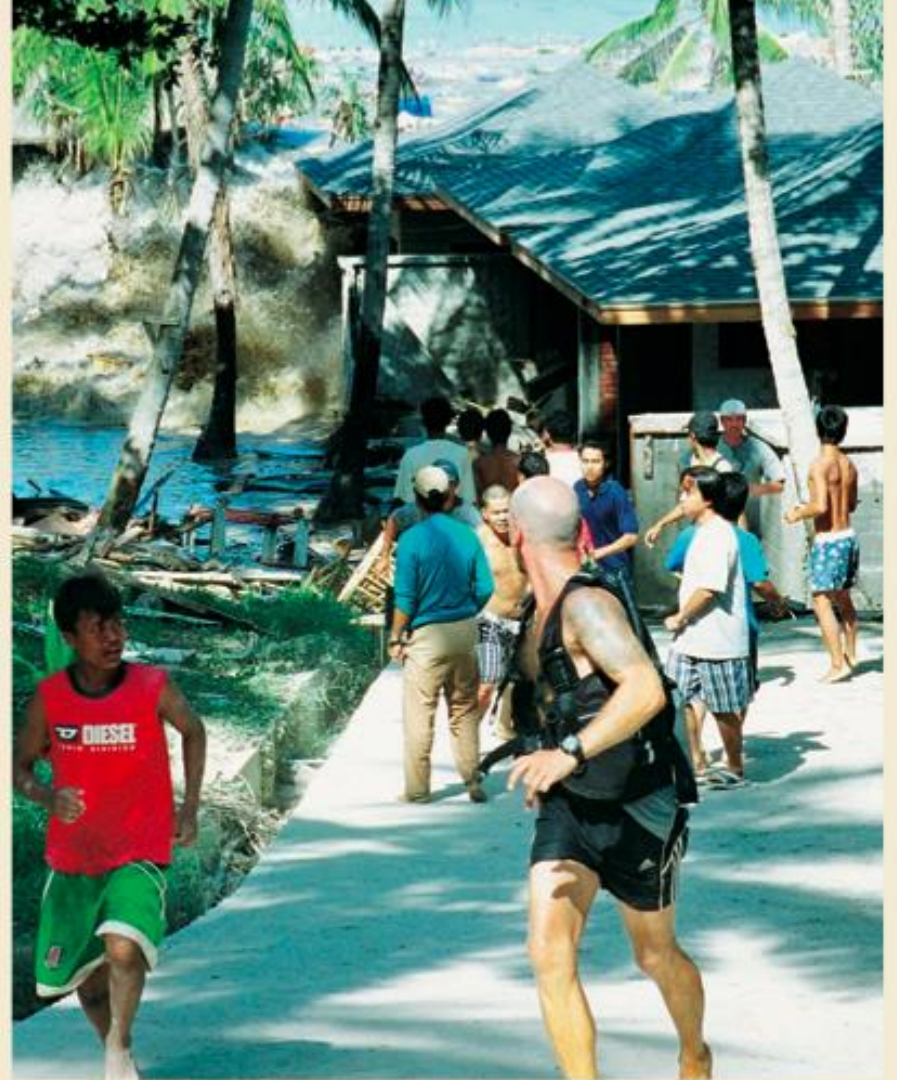
Nasjonalt støttegruppenettverk

Rita Engh Sormul
Styreleder

Jeg ble en av de 7
som evaluerte
myndighetenes håndtering
av denne katastrofen

26·12

RAPPORT FRA EVALUERINGSUTVALGET FOR
FLODBØLGEKATASTROFEN I SØR-ASIA

Historie fra utvalgsarbeidet – menneskemøtene

« Vi reiste til Thailand for å bistå vår søster til å finne sine »

St.meld. nr. 37

(2004–2005)

Flodbølgekatastrofen i Sør-Asia og sentral krisehåndtering

Bakgrunnen for NSN

8.13 Om støttegrupper: pårørende, overlevende og berørte som ressurs

Det er behov for å ivareta erfaringer fra støttegruppene på en mer systematisk måte enn hva som så langt har vært tilfelle.

Dette gjelder både støttegruppen som er dannet etter flodbølgekatastrofen og støttegrupper som er dannet på bakgrunn av tidligere katastrofer. Samlet besitter støttegruppene verdifull kompetanse som myndighetene bør utnytte på en mer systematisk måte.

Helse- og omsorgsdepartementet vil derfor snart invitere støttegruppene og -foreningene til en dialog om hvordan helsemyndighetene kan styrke beredskapen overfor pårørende og overlevende etter større kriser og katastrofer.

Vi gjorde som var
ønsket i
stortingsmeldingen

Vi venter ennå
på det

Brukermedvirkning

En lovfestet rettighet

Denne rettigheten er ikke formelt ivaretatt i forhold til etablering av støttegrupper og et levende støttegruppenettverk

Viktigheten av støttegrupper

Brukermedvirkning i praksis

Viktigheten av støttegrupper:

1. Støttegrupper dannes som oftest på bakgrunn av de berørtes opplevelser av mangler ved krisehåndteringen

- Nasjonal støttegruppe etter flodbølgekatastrofen ble raskt dannet
- Kielland-fondet er i gang på ny med 2.generasjon som drivkraft i forhold til ny granskning
- Estonia og Scandinavian Star – nye granskninger er i gang

Viktigheten av støttegrupper:

2. Støttegrupper som interesse- og pressgrupper- som etter tsunamien

– de foreslo:

- at myndighetene skulle fortsette letearbeidet etter omkomne.
Resultatet var at alle ble funnet
- Krisehåndteringen skulle granskes og forbedres.
- Etablere et sekretariat for støttegruppeberedskap (vi dannet NSN)

Viktigheten av støttegrupper:

3. Støttegrupper som pressgrupper

- STG representerer partsinteresser som ellers ikke er representert – «den opplevde virkeligheten» -
- Ansvarliggjøring av de ansvarlige – ref ny granskning ved Aleksander Kielland – Scandinavian Star – Estonia – alt initiert fra støttegruppene
- Viktig rolle for å fremme brukerinteresser- og behov i samfunnssektorer der de vanlige brukerbehovene ikke er godt nok representert – dette viste seg spesielt ved Åsta-ulykken i 2000 – møteulykke med to tog
Støttegruppen klarte å etablere et motmaktsforhold som er ett eksempel

Erfaringskompetanse som ressurs i forebygging

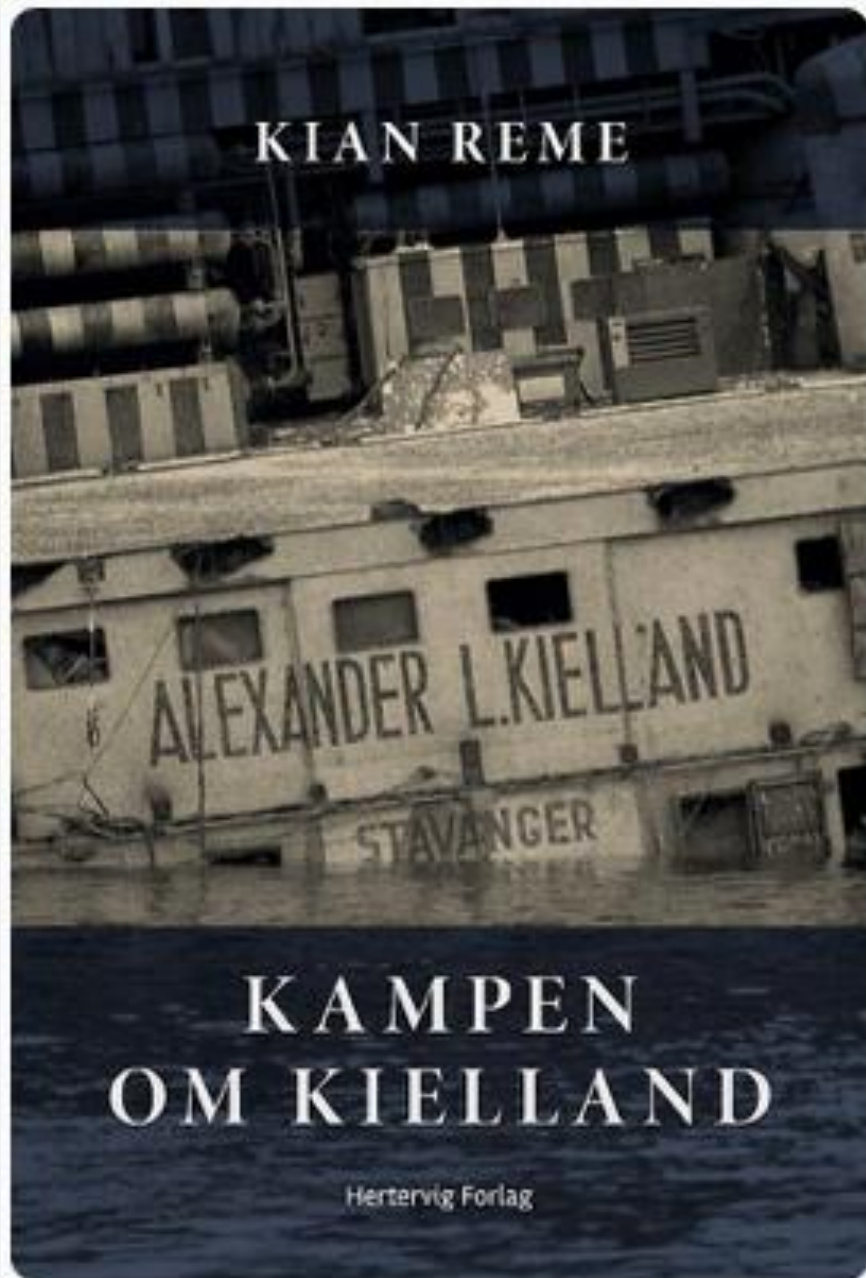
123 omkom

89 overlevde

Aleksander Kielland

27.mars 1980

- Den første støttegruppen som ble etablert:
- Kiellandfondet ble lagt ned i 1998
- Ny støttegruppe stiftet 6.2.2017
- Spesialkompetanse:
  - Organisatorisk innsikt og forståelse
  - Koodinering av diverse fagmiljøer i forbindelse med snuoperasjonen av riggen
  - God erfaring i lobbyering
    - For mer læring – les boken :

Kampen om Kielland er et viktig bidrag til norsk arbeider- olje –og industrihistorie.

Boka er et sterkt dokument om vilje til å søke sannhet, og dermed også en vei til ro og forsoning etter oljehistoriens svarteste dag

Scandinavian Star 7.april 1990

Støttegruppe etablert veldig raskt – allerede 9.April var det første møtet

- Kian Reme fra Kiellandfondet var invitert
  - Samme kveld telefaks til regjeringen med anmodning om et møte samt et startbeløp for etablering av støttegruppe
  - Kompetanseerfaring:
    - neste slide :
-

159 omkom

323 overlevde

Kompetanseerfaring etter mer enn 30 års arbeid i støttegruppe

1: Hvordan regulering og regelverk for diverse sektorer i samfunnet er organisert:

- Helsetjenesten
- Skipsfart, Norge og internasjonalt
- Vei og luft
- Politi og påtalemyndighet med ansvar for etterforskning
- Havarikommisjonen og spesialoppnevnte granskningsenheter, med ansvar for granskning
  - forskjell på etterforskning og granskning

2: Bedre forståelse av politiske prosesser:

- Ansvarsdeling
- Betydning av de forskjellige enhetenes mandat
- Tildelingsbrev
- Erfaring i argumentasjon på en måte relevant for de uttallige og forskjellige instanser vi er i kontakt med

Estonia 28.september 1994

852 omkom
- Hvorav 6 norske
137 overlevde

Kompetanse:

- Møte med samfunnsledelse på høyeste nivå
- Gransknings/utvalgsarbeid fra innsiden
- Politiske prosesser
  - lynkurs i statsvitenskap
- Internasjonal granskning
- Ansvarliggjøring

Sleipner

26.november 1999

- Betydningen fra tidligere støttegrupper:
  - - Råd fra Kiellandfondet:
  - - Lag støttegruppe
  - - Søk etter ansvar og årsak
  - - Erstatning og juss
- Minnesmerket på plass - støttegruppen svært aktiv i dette arbeidet

16 omkom
69 overlevde

19 mennesker omkom

67 overlevde

Åsta-ulykken 4.januar 2000

- repr fra Scandinavian Star og Sleipner bidro til etablering av støttegruppe etter denne togulykken ved Åsta

Uten støttegruppen ville man ikke fått:

- Felles juridisk kompetanse tilgjengelig – den var vesentlig
- God helsefaglig oppfølging –
  - -ref «Stillheten etterpå» – Tidskriftet for den norske legeforening
- Nøytral uavhengighet av NSB var ikke mulig – men støttegruppen fikk etablert motmakt

77 drept av
terroristen

22.Juli 2011 Regjeringskvartalet og Utøya

Råd fra NSN:

- Egen felles støttegruppe
- NSN deltok i stiftelsesmøtet
- NSN bisto i starten av arbeidet i støttegruppen

Leirskredet i Gjerdrum

- NSNs råd til kommunen:
- Unngå blanding av roller
- Støttegrupper startes og drives best ved initiativ fra de berørte selv

10 døde

Andre NSN- medlemmer

- Grytøya 1972 – flyulykke - Forsvaret
- Deep Sea Driller 1976 - oljeboringsfartøy
- Utvik Senior 1978 - fiskebåt
- Mehamn 1982 - flyulykke
- Vassdalulykken 1986 – snøskred Forsvaret
- Partnair 1989 – flyulykke
- Kashmir 1995 - terrorhandling
- Møteulykker på dårlige vinterveier
- Foreldre som har mistet barn i barnehageulykker
- Arbeidsulykker (gruppe på gang)

Forebygging gir bedre beredskap

Velkommen til å høste innsikt
og kunnskap fra vår opplevde
virkelighet

Vår erfaringskomperanse fra
over 40 års virksomt
støttegruppearbeid

Våre råd kan handle om :

- Etablering av nye støttegrupper
- Psykososial beredskap
  - å finne mening i det meningsløse
- viktigheten av å beholde fundamentene for trygghet:
  - Økonomi – beholde hus og hjem
  - Juridiske rettigheter
  - Langsiktig oppfølging - viktig å unngå å bli pasient
- Forholdet til skadeforvolder
  - unngå rollekonflikter/ blanding av roller
- Erfaringskunnskap fra
  - samarbeid med tekniske fagmiljøer
  - gjennopptakelser av granskning
  - skipsfart, nasjonal og internasjonal
  - høringsinstans i politiske beslutningsorganer
  - Granskningserfaring «innenfra»

Støttegruppens
erfaringskompetanse
gjennom Nasjonalt
støttegruppenettverk
er uvurderlig

Vi trenger dere –
dere trenger oss.

Vår påstand:

Den norske kriseberedskapen trenger kompetansen fra støttegruppene og Nasjonalt støttegruppenettverk for å fungere optimalt.

Rita Engh Sormul – Styreleder Nasjonalt Støttegruppenettverk – www.stottegruppene.no
post@stottegruppene.no – rita@stottegruppene.no